

KVVY

Pirkanmaan haja-apu -hankkeen jätevesineuvonta

Väliraportti 13.4.-31.8.2015

Satu Heino 2015

Tekijä	KVVY ry, Satu Heino
Otsikko	Pirkanmaan haja-apu -hankkeen jätevesineuvonta, väliraportti
Hankeaika	1.3.2015-31.3.2016
Hankealue	Pirkanmaa
Rahoitus	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

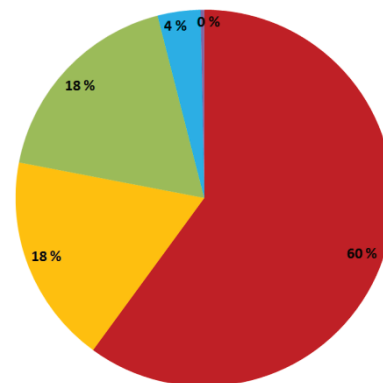
Tiivistelmä

Pirkanmaan haja-apu 2015 on Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen (KVVY ry) toteuttama kiinteistökohtaisen jätevesineuvonnan hanke. Hanke on jatkoa vuodesta 2008 alkaen tehdylle neuvontatyölle. Hanke rahoittaa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristöministeriön haja-asutuksen jätevesineuvontamäärärahoista. Tässä väliraportissa on kuvattu hankkeen toimia 31.8.2015 mennessä.

Jätevesineuvontakäynnit suunnattiin kuntien osoittamille alueille. Neuvontakäyntiä tarjottiin asukkaille kirjeitse. Neuvontakäyntejä tehtiin elokuun loppuun mennessä 9 kunnassa. Käyntiä tarjottiin 1171 kiinteistölle, joista 688 kiinteistöä (60%) otti neuvontakäynnin vastaan. Koko hankkeen rahoituspäätöksen mukainen neuvontakäyntitavoite on 700 käyntiä eli se tullaan ylittämään selkeästi kiinteistökäyntien päättyessä lokakuussa. Kiinteistökäyntien lisäksi puhelimitse neuvottiin 154 asukasta ja järjestettiin yksi neuvontatilaisuus, jossa oli paikalla 25 asukasta.

Käydyistä kiinteistöistä 628 oli vakituisesti asuttuja, 39 ympärivuotisessa käytössä olevia loma-asuntoja, 14 kesäasuntoja ja 7 muita kohteita. Koska muiden kuin vakituksessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen määrät olivat suhteellisen pieniä, tässä raportissa tarkastellaan pääasiassa vakituisia asuntoja.

Vakituisilla asunnoilla vessavedet käsiteltiin yleisimmin pelkästään saostussäiliöissä tai imeyttämällä maahan. Jätevesineuvontakäynneillä todettiin, että 60 prosenttia vakituisten asuntojen 628 arvioidusta jätevesijärjestelmästä vaatii saneerausta. 18 prosenttia kiinteistöistä selviää pienillä järjestelmän parannustoimilla ja 18 prosentilla järjestelmä on jo nykyisellään kunnossa. Vähäisen vedenkäytön piiriin kuuluu 4 prosenttia arvioituista järjestelmistä.

Pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmiä oli 168 kiinteistöllä. Lisäksi 23 kiinteistöllä pesuvesien määrä oli vähäinen. Yleisimmin pesuedet käsiteltiin pelkästään saostussäiliöissä tai imeyttämällä maahan. Nykymuotoinen maaperäkäsittely pesuvesille oli 38 prosentilla kiinteistöistä ja pesuvesisuodatin vain kahdella kiinteistöllä. Pesuvesien käsittelyjärjestelmistä puolet vaatii kokonaan uusimista ja 19 prosenttia pieniä parannuksia.

Pääsääntöisesti jätevesijärjestelmän uusimista vaativille kiinteistöille suositeltiin maaperäkäsittelyjärjestelmien rakentamista joko kaikkien jätevesien käsittelyyn (28%) tai pelkästään pesuvesien käsittelyyn (21%). Laitepuhdistamo suositeltiin 9 prosentille kiinteistöistä ja umpisäiliötä 18 prosentille kiinteistöistä. Pesuvesisuodatinta ehdotettiin 16 prosentissa tapauksista ja suosituksista 8 prosenttia koski vesivessan vaihtamista kuivakäymäläksi. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

Asukkaat antoivat positiivista palautetta neuvonnan maksuttomuudesta ja puolueettomuudesta. Neuvonta vahvisti monen asukkaan ajatuksia siitä, mikä olisi kiinteistölle sopiva järjestelmä ja kuinka saneeraus kannattaisi toteuttaa. Lisäksi asukkaille oli epäselvää, mistä tulisi lähteä liikkeelle ja siltä osin neuvonta selkeytti asioita. Neuvontakäynnit osoittautuivat tarpeelliseksi myös järjestelmän jo uusineilla kiinteistöillä. Rakentamisvirheiden lisäksi järjestelmän seuranta ja hoitotoimet oli usein laiminlyöty.

Yli puolet tarkastetuista vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä oli yli 25 vuotta vanhoja. Kiinteistöikäynneillä olikin nähtävissä, että saneeraustoimia väistämättä tarvitaan elinkaarensa loppupäässä oleviin järjestelmiin. Asukkaat kaipaisivat kiireesti selkeää viestiä, että mikä on jatkossa haja-asutusalueella vaadittava jätevedenkäsittelyn taso ja millä menetelmillä siihen päästään. Jos selkeitä ohjeita ei tule, on vaarana, että asukkaat saneeraavat järjestelmän nykyistä vastaavaksi eivätkä tee puhdistustehoa parantavia muutoksia.

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
2.	HANKEORGANISAATIO	2
3.	HANKKEEN TIEDOTUS- JA YLEISNEUVONTATOIMET	3
3.1	Tiedotustoimet.....	3
3.2	Puhelin- ja nettineuvonta	4
3.3	Neuvontapisteet tapahtumissa ja yleisötilaisuudet	4
4.	KIINTEISTÖKOHTAINEN NEUVONTA.....	4
4.1	Toimintamalli	4
4.2	Perustietoa neuvontakäynneistä	6
4.3	Kiinteistöjen vesihuoltojärjestelmät	7
4.4	Lietteiden tyhjennys.....	10
4.5	Jätevesijärjestelmien uusimistarve ja remontointisuunnitelmat	11
4.5.1.	Neuvojen arvio jätevesijärjestelmien uusimistarpeesta	11
4.5.2.	Neuvojen jätevesijärjestelmien kunnostussuositukset kiinteistöille.....	13
4.5.3.	Arvio jätevesiremonttien toteutusajasta.....	14
5.	KOKEMUKSET NEUVONTAKÄYNNEILTÄ	15

LIITTEET:

Liite 1. Yhteenveto KVVY:n jätevesineuvonnasta Pirkanmaalla vuosina 2008-2015

Liite 2. Yhteenveto hankkeen tiedotustoimista

Liite 3. Kiinteistölle lähetettävä tiedotekirje

Liite 4. Kiinteistöllä täytettävä tietojenkeruulomake

Liite 5. Kiinteistölle jätettävä arvio neuvontakäynnistä

Liite 6. Kartta neuvontakäyntien jakautumisesta kunnittain ja vuoden 2015 tilanne 31.8. asti

Liite 7. Kiinteistölle jätettävän arvion arviointikriteerit

Liite 8. Neuvojen arvio erillisviemäroityjen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta

Liite 9. Yhteenveto kiinteistöjen nykyisistä jätevesijärjestelmistä SYKE:n luokittelun mukaisesti

1. JOHDANTO

Haja-asutusalueen jätevesienkäsittelyä säädellään talousjätevesiasetuksella (209/2011). Asetuksen vaatimukset astuivat voimaan jo vuonna 2004. Tämän jälkeen säädöksiä on useaan otteeseen muutettu, viimeksi maaliskuussa 2015, ja tullaan ilmeisesti muuttamaan vieläkin. Säädökset ovat olleet myös jatkuvan poliittisen keskustelun kohteena ja saaneet runsaasti julkisuutta mediassa. Myös jätevesijärjestelmien toimivuudesta on käyty vilkasta keskustelua vuosien saatossa.

Asukkaille tilanne on hyvin hämmentävä. Yksittäisen kiinteistönomistajan on vaikea tietää, mitä omalla kiinteistöllä olisi järkevintä tehdä ja missä vaiheessa. Yli puolet vakituksessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä on kuitenkin yli 25 vuotta vanhoja ja ovat jo siinä vaiheessa elinkaarta, että jotain kunnostustoimia tarvitaan lähivuosina. Moni on kuitenkin lykännyt asiaan tarttumista ja odottaa tilanteen selkiytymistä ja selkeitä ohjeita vaadittavista toimista ja varmuudella toimivista järjestelmistä.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys (KVVY ry) on tehnyt puolueetonta jätevesineuvontaa Pirkanmaalla vuodesta 2007 alkaen. Neuvontaa on tehty sekä Maaseuturahaston rahoituksella vuosina 2008-2012 että Pirkanmaan ELY-keskuksen rahoituksella vuosina 2012-14. Lisäksi yhdistys on tehnyt jätevesineuvontaa Hämeen ELY-keskuksen rahoituksella Hämeenlinnan seudulla vuonna 2013 ja Forssan seudulla ja Lopella vuonna 2014.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen jätevesineuvojat ovat vuoden 2014 loppuun mennessä tehneet kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa yli 5500 kiinteistöllä, joista noin 3400 käyntiä Pirkanmaan kunnissa. Lisäksi Pirkanmaalla on pidetty yli 130 yleisötilaisuutta, jotka ovat tavoittaneet yli 4200 asukasta. Neuvontatyön jakautuminen kunnittain Pirkanmaalla vuosina 2008-2015 on esitetty liitteessä 1.

Tarvetta kiinteistökohtaiselle jätevesineuvonnalle on kuitenkin edelleen ja huhut lainsäädännön mahdollisesta muuttamisesta syksyllä 2015 vain lisäävät neuvonnan tarvetta. Kunnissa vuoden 2015 aikana tehtävä selvitystyö haja-asutuksen lietteiden tyhjentämisen tiimoilta lisää myös neuvontapainetta niin hankkeen, kuntien kuin jätehuollon viranomaistenkin suuntaan.

Pirkanmaan haja-apu 2015 –hanke jatkaa aiemmissä hankkeissa tehtyä neuvontatyötä. Hankkeen tavoitteena on tehdä vähintään 700 kiinteistökohtaista neuvontakäyntiä maastokaudella 2015. Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Pirkanmaan kuntien kanssa. Hankkeen neuvonta-alueet ovat kuntien valitsemia ja kunnat toimittavat hankkeelle kiinteistöjen osoitetiedot neuvontaa varten. Hanketta rahoittaa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristöministeriön haja-asutuksen jätevesineuvontamäärärahoista. Tässä raportissa on kerrottu hankkeen toimista 31.8.2015 mennessä. Hanke jatkuu 31.3.2016 asti.

2. HANKEORGANISAATIO

Neuvontahanke toteutetaan yhden osa-aikaisen hankevastaavan ja kolmen neuvojan voimin. Hankkeen osa-aikaisena hankevastaavana toimii FM Satu Heino. Hankevastaavan tehtävänä on vastata hankkeen johtamisesta, hallinnoinnista, kustannus seurannasta, tiedotuksesta, neuvonnan käytännön toteutuksesta, hankkeessa käytettyjen materiaalien päivityksistä ja raportoinnista. Hankevastaava myös markkinoi neuvontatyön neuvonta-alueille ja vastaa jätevesineuvontasivuston www.kvvy.fi/jatevesi ylläpidosta. Hankevastaava koulutti neuvojat tehtäviinsä.

Hankkeen päätoimisina jätevesineuvojina toimivat Lauri Sillantie ja Milla Hartikainen ja osa-aikaisena jätevesineuvojana Anton Sundgren. Työsuhteet ovat eripituisia ollen yhteensä noin 14 henkilötyökuukautta. Neuvojen tehtävänä on aikatauluttaa ja reitittää oman neuvonta-alueensa neuvontakäynnit sekä vastata neuvontakäyntien tekemisestä, neuvontakäynneillä kerättyjen tietojen syöttämisestä Excel-taulukkoon ja tiedottamisesta omilla neuvonta-alueillaan. Lisäksi neuvojat tekevät tarpeen mukaan yleisneuvontaa tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Sillantien neuvontakunnat olivat Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski ja Lempäälä. Hartikaisen neuvontakunnat olivat Sastamala, Nokia, Ikaalinen, Vesilahti ja Virrat ja Sundgrenin Parkano ja Kihniö. Hankkeen kirjanpidosta vastaa KVVY:n taloushallinto.

Hankkeen toimien ohjaamisesta vastaa hankekuntien ja rahoittajan edustajista muodostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän jäsenet ovat:

- Antero Luonsi, vanhempi insinööri, Pirkanmaan ELY-keskus
- Teijo Jokinen, ympäristönsuojelusihteri, Ikaalisten kaupunki
- Tarja Riitamaa, ympäristötarkastaja, Kangasalan kunta
- Elina Laukkanen, ympäristötarkastaja, Lempäälän kunta
- Tiina Vermaete, ympäristönsuojelutarkastaja, Nokian kaupunki
- Tarja Viteli, ympäristöinsinööri, Oriveden kaupunki
- Taina Bister, ympäristötarkastaja, Parkanon kaupunki
- Hannu Niukkanen, ympäristönsuojelusihteri, Pälkäneen kunta
- Nina Ylitalo, vs. ympäristötarkastaja, Sastamalan kaupunki
- Taru Lainkari, ympäristötarkastaja, Valkeakosken kaupunki, 09/2015 alkaen ympäristötarkastaja Salla Syrjänen
- Sari Sassi, ympäristötarkastaja, Vesilahden kunta
- Johanna Narvi, ympäristösuunnittelija, Virtain kaupunki
- Satu Heino, hankevastaava, Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

3. HANKKEEN TIEDOTUS- JA YLEISNEUVONTATOIMET

3.1 Tiedotustoimet

Hanke julkaisi elokuun loppuun mennessä 10 lehdistötiedotetta, jotka koskivat jätevesiviikkoa ja neuvontatyön aloittamista eri alueilla. Tiedotteiden pohjalta julkaistiin ainakin 8 lehtijuttua. Tiedotejakelussa on useita kymmeniä tiedotusvälineitä ja tiedotuksen onnistumisen seuranta onkin haastavaa. Tiedotteiden lisäksi hanke toimitti keväällä median käyttöön valmiit jutut jätevesienkäsittelyn tarpeesta haja-asutusalueella ja mökkien jätevesijärjestelmistä. Valtakunnallisella jätevesiviikolla toukokuussa hanke järjesti medialle mahdollisuuden tutustua jo rakennettuun jätevesijärjestelmään Kangasalla. Sekä Aamulehti että Kangasalan sanomat tekivät asiasta näyttävät jutut.

Hanke tiedotti neuvontatyön etenemisestä nettisivuillaan www.kvvy.fi/jatevesi. Myös kunnat tiedottivat neuvonnasta omilla verkkosivuillaan. Hanke teki yhteistyötä myös paikallisten toimijoiden, kuten kyläyhdistysten ja järvien suojeluyhdistysten, kanssa. Paikallistoimijat tiedottivat neuvontatyöstä kylän tiedotuskanavia käyttäen. Yhteenvedo hankkeen tiedotustoimista on koottu liitteeseen 2.

Kuva 3.1. Esimerkkejä hankkeesta tehtyjen lehtijuttujen otsikoista.

3.2 Puhelin- ja nettineuvonta

Lehtijuttujen ja muun tiedottamisen myötä hankkeen työntekijöille tuli elokuun loppuun mennessä yhteensä 65 neuvontapuhelua tai kysymystä sähköpostilla. Puheluita tuli sekä kiinteistökohtaisen neuvontatyön kohdealueilta että muista Pirkanmaan kunnista. Puheluissa kyseltiin ohjeita ja myös neuvontakäyntejä. Yksittäiset neuvontakäynnit pyrittiin hoitamaan, mikäli ne osuivat ajoreittien varrelle. Kaukana sijaitsevat kohteet neuvottiin puhelimesta ja asukkaita ohjattiin ottamaan yhteyttä kuntaan tai suunnittelijaan. Lisäksi neuvojat kävivät käyntien perumispuheluiden yhteydessä läpi 89 kiinteistön tilanteen ja neuvoivat siinä yhteydessä niin järjestelmän valinnassa kuin toimivan järjestelmän hoidossakin. Yhteensä puhelimesta neuvottiin elokuun loppuun mennessä 154 henkilöä.

3.3 Neuvontapisteet tapahtumissa ja yleisötilaisuudet

Yleisötilaisuuksien tarpeesta keskusteltiin keväällä hankkeen ensimmäisessä ohjausryhmän kokouksessa. Tuolloin todettiin, että hankekunnissa ei ole tarvetta laajamittaiselle yleisneuvonnalle ja sitä tehdään tarvittaessa asukailta tulevien toiveiden mukaisesti. Hankkeen puitteissa järjestettiin raportointijaksolla ainoastaan yksi yleisötapahtuma heinäkuussa Pälkäneen Kinnasaareissa. Tilaisuus järjestettiin paikallisen henkilön aloitteesta ja organisoimana. Tilaisuudessa oli paikalla 25 henkilöä ja siellä varattiin 11 neuvontakäyntiä. Käynnit suuntautuivat pääasiassa vapaa-ajankäytössä oleville kiinteistöille.

4. KIINTEISTÖKOHTAINEN NEUVONTA

4.1 Toimintamalli

Pirkanmaan haja-apu 2015 –hankkeessa kiinteistökohtainen neuvontatyö toteutettiin aiemmissa hankkeissa hyväksi todetulla ns. nuohooja mallilla. Neuvontahanke aloitettiin neuvottelemalla kuntien kanssa kiinteistökohtaisen neuvonnan tarpeista. Kunnilta pyydettiin osoitetiedot niille viemäriverkoston ulkopuolisille kiinteistöille, joille kunta halusi neuvontakäyntejä kohdistaa. Neuvonta kohdistettiin ensisijaisesti vakituisesti asutuille kiinteistöille.

Ennen neuvontatyön aloittamista ko. alueen jätevesineuvoja piti palaveri kunnan ympäristö- ja rakennusvalvonnan viranomaisten kanssa. Palaverissa käytiin läpi neuvontatyön kulku ja käytettävät dokumentit, neuvontatyön aikataulutus sekä hanke-alueen rajaus ja erityispiirteet. Lisäksi sovittiin neuvontatyön tiedotuskäytännöistä ja vastuista. Kuntaedustajien kanssa käytiin läpi myös kunnan lupakäytännöt ja jätevesijärjestelmiin liittyviä tulkintakysymyksiä.

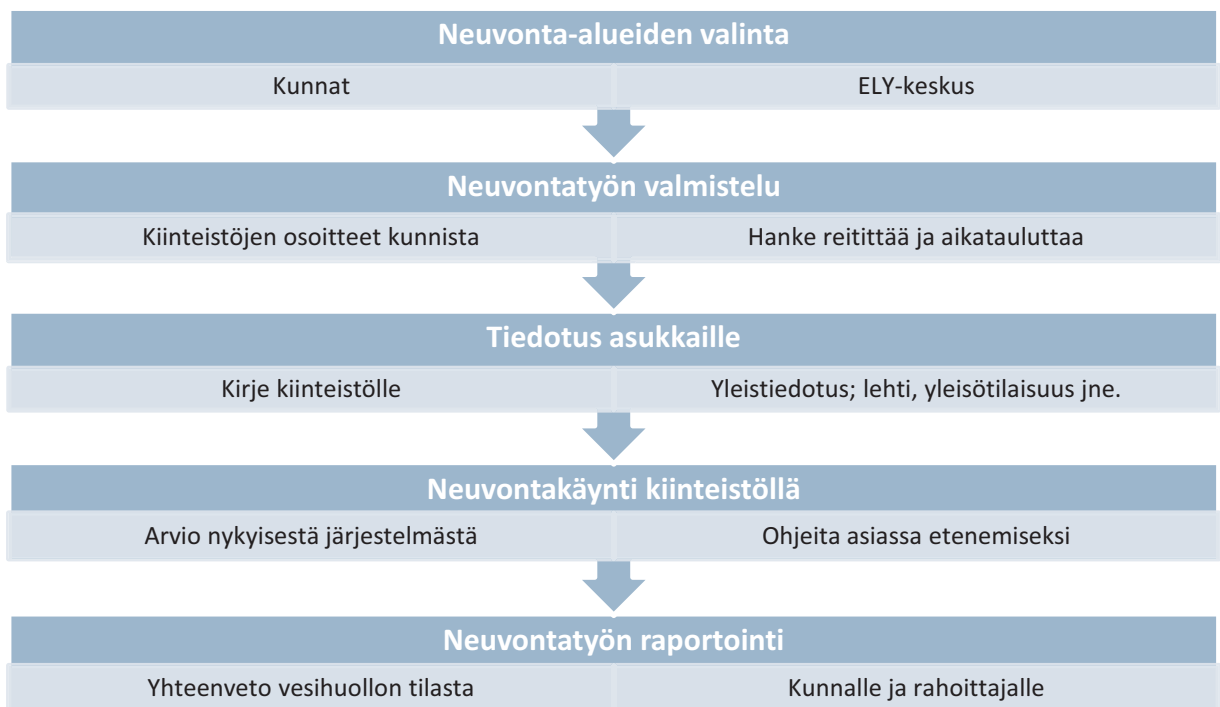
Varsinainen neuvontakäyntien valmistelu alkoi osoitetiedoston muokkaamisella sekä neuvontakäyntien reitittämisellä ja aikatauluttamisella. Tämän jälkeen asukkaille lähetettiin tiedotekirje neuvontakäynnistä (liite 3). Uuden neuvonta-alueen alkaessa käynnistettiin myös muu tiedotus kuntapalaverissa sovitun tiedotussuunnitelman mukaisesti. Neuvontatyöstä pyrittiin kertomaan monipuolisesti mm. paikallislehdissä ja kuntien verkkosivuilla.

Neuvontakäynnin aluksi tutustuttiin kiinteistön nykyiseen jätevesijärjestelmään. Tiedot kirjattiin tietojenkeruulomakkeeseen (liite 4). Kiinteistökäynnin havaintojen ja asukkaan kertoman perusteella arvioitiin nykyisen jätevesijärjestelmän riittävyttä asetuksen vaatimuksiin nähden. Tämän jälkeen annettiin ohjeita, miten jätevesijärjestelmän kanssa tulisi jatkossa toimia ja vastattiin asukkaan kysymyksiin. Neuvontakäynnistä jätettiin kiinteistölle kirjallinen arvio (liite 5). Lisäksi jätettiin tarpeen mukaan yleishyödyllisiä esitteitä ja ohjeita sekä tarvittaessa lista alueella toimivista jätevesijärjestelmien suunnittelijoista. Neuvontakäynneillä ei jaettu kaupallista materiaalia.

Neuvontakäynti edellytti asukkaan tai hänen valtuuttamansa henkilön läsnäoloa. Mikäli asukas ei perunut käyntiä ja kiinteistöltä ei tavoitettu ketään, asukkaalle jätettiin viestilappu. Viestissä kerrottiin, että neuvoja on käynyt kiinteistöllä ja asukas voi halutessaan varata uuden käyntiajan.

Neuvontakäyntien jälkeen neuvojat täyttivät kiinteistökäynnin tiedot Excel-taulukkoon. Hankevas- taava hoiti tämän jälkeen neuvontakäyntien tilastoinnin ja yhteenvedon tekemisen.

Neuvontakäynneillä asukkailta kysyttiin, saako käynnin tiedot luovuttaa viranomaisille. Neuvonta- käyntien jälkeen ko. kunnalle ja Pirkanmaan ELY-keskukselle toimitettiin osoitelistat sekä toteutu- neista että peruuntuneista käynneistä. Vesihuoltotiedot luovutettiin vain niiltä kiinteistöltä, jotka antoivat siihen luvan.

Kuva 4.1. Yhteenveto KVVY:n käyttämästä kiinteistökohtaisen neuvontatyön toimintamallista.

4.2 Perustietoa neuvontakäynneistä

Jätevesineuvontakäynnit suunnattiin kuntien osoittamille alueille. Neuvontakäyntiä tarjottiin asukkailla kirjeitse. Neuvontakäyntejä tehtiin elokuun loppuun mennessä 9 kunnassa. Käyntiä tarjottiin 1171 kiinteistölle, joista 688 kiinteistöä otti neuvontakäynnin vastaan. Koko hankkeen rahoituspäätöksen mukainen neuvontakäyntitavoite on 700 käyntiä eli se tullaan ylittämään selkeästi kiinteistökäyntien päättyessä lokakuussa. Neuvontakäyntien jakautuminen kunnittain on taulukoituna alla (Kuva 4.2). Vuoden 2015 neuvontakäyntien alueellinen sijoittuminen suhteessa aiempien vuosien neuvontakäynteihin on esitetty kartalla liitteessä 6.

Kunta	Käynnit	Perutut	Yhteensä	Toteuma %
Orivesi	11	7	18	61
Sastamala	31	22	53	58
Kangasala	144	107	251	57
Nokia	111	104	215	52
Parkano	94	78	172	55
Ikaalinen	101	52	153	66
Pälkäne	149	83	232	64
Vesilähti	34	22	56	61
Valkeakoski	13	8	21	62
Virrat	Syyskuu			
Lempäälä	Syys-lokakuu			
Kihniö	Syys-lokakuu			
	688	483	1171	60

Kuva 4.2. Yhteenveto jätevesineuvontakäynneistä kunnittain elokuun loppuun mennessä. Vesilahdella, Virroilla, Lempäälässä ja Kihniössä neuvontakäyntejä tehdään vielä syys-lokakuussa.

Neuvontakäyntien toteumaprosentti vaihteli kunnittain 52-66 prosentin välillä ollen keskimäärin 60 prosenttia. Toteutumatta jääneistä käynneistä 45 prosentissa (217 kpl) tapauksista kiinteistöllä ei ollut ketään paikalla. 89 kiinteistöä sai neuvontaa puhelimesta neuvontakäynnin perumisen yhteydessä.

Toteumaprosentti on selkeästi pienempi kuin neuvontatyön alkaessa nykyisellä toimintamallilla vuonna 2012, jolloin yli 70 prosenttia asukkaista otti neuvonnan vastaan. Vuosittaiset käyntimäärät ja toteumat on tilastoituna alla olevassa taulukossa (Kuva 4.3).

Vuosi	Käynnit	Perutut	Yhteensä	Toteuma %
2015	688	483	1171	60
2014	885	472	1357	65
2013	762	341	1103	69
2012	1331	539	1870	71
	3666	1835	5501	66

Kuva 4.3. Yhteenveto jätevesineuvontakäynneistä Pirkanmaan ELY-keskuksen rahoittamissa neuvontahankkeissa. Taulukosta puuttuu Maaseuturahaston hankkeissa vuosina 2010-12 tehdyt 417 neuvontakäyntiä.

Käydyistä kiinteistöistä 92 prosenttia (628 kpl) oli vakituisesti asuttuja. Vakituista asunnoista ranta-alueella (alle 100 m rannasta) oli 127 kpl, pohjavesialueella 6 kpl ja tiheästi asutulla alueella (naapuriiin alle 100 m) 294 kpl. Asukkaita vakituisesti asutuilla kiinteistöillä oli keskimäärin 2,4. Vain kesäkäytössä olevien loma-asuntojen osuus oli yhteensä kaksi prosenttia (14 kpl). Ympärivuotisesti käytettyjä loma-asuntoja oli kuusi prosenttia (39 kpl). Näistä yli puolet oli vesivessallisia ja muutenkin hyvin varusteltuja. Lopuissa oli kuivakäymälä ja vaatimattomampi varustelu. Kesäasunnoista lähes kaikki kuuluivat vähäisen vedenkäytön piiriin. Muita kiinteistöjä oli alle prosentti (7 kpl). Muu kiinteistö oli esimerkiksi varasto, majoitustoiminta tai neuvontakäynnin aikaan asumaton kiinteistö.

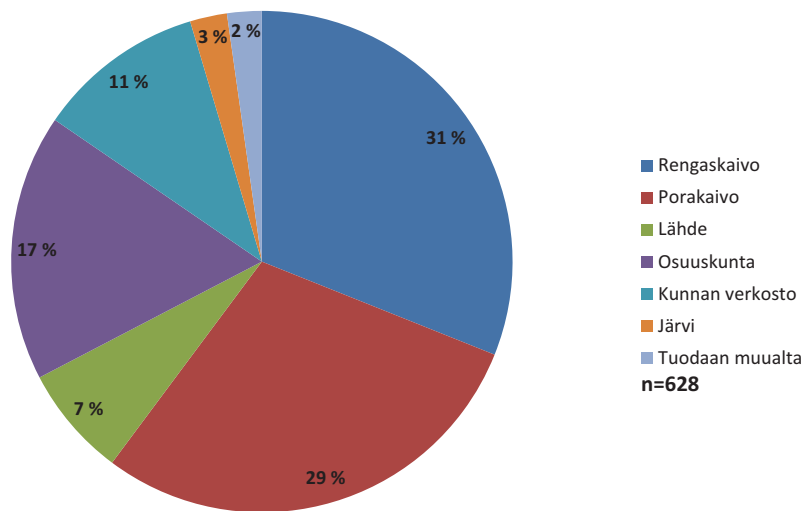
31 prosenttia (196 kpl) vakituisesti asutuista kiinteistöistä kielsi neuvontakäynnillä kerättyjen tietojen luovuttamisen viranomaisille. Tietojen luovutuksen kieltäminen ei yleensä liittynyt neuvojan antamaan arvioon, vaan syyt olivat enemmänkin henkilökohtaisia ja liittyivät usein asukkaan asenteeseen kunnan toimintaa tai yleensä asiaa kohtaan. Jos kiinteistön asukas ei itse ollut paikalla neuvontakäynnillä, eikä ollut tiedossa, hyväksyykö asukas tietojen luovuttamisen viranomaisille, tietojen luovuttaminen kirjattiin kielletyksi. Osassa perikunnan omistamista kiinteistöistä tietojen luovuttaminen kiellettiin, koska kaikki perikunnan edustajat eivät olleet paikalla.

Tämän raportin tarkasteluissa käsitellään pääasiassa vakituisia asuntoja, koska loma-asuntojen ja muiden kuin asuinkiinteistöjen käyntimäärät olivat niin pieniä, että niiden osalta tarkastelujen tekeminen ei ollut mielekäästä.

4.3 Kiinteistöjen vesihuoltojärjestelmät

Kiinteistöikäynnillä kysyttiin niin talousveden hankinnasta kuin kiinteistön nykyisestä jätevesien käsittelystä ja siihen mahdollisesti suunnitelluista parannuksista.

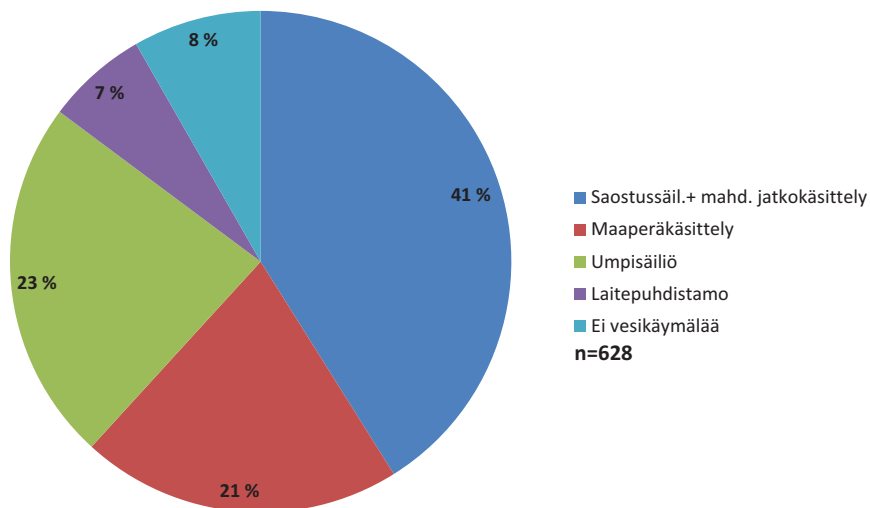
Yli puolet vakituisesti asutuista kiinteistöistä sai juomavetensä pora- tai rengaskaivosta (Kuva 4.4). Osuuskunnan tai kunnan vesijohtoverkostoon oli liittynyt neljäsosa kiinteistöistä. Loput kiinteistöt ottivat juomavetensä lähteestä tai järvestä. 14 kiinteistölle juomavesi tuotiin jostain muualta. Osa kiinteistönomistajista kertoi ottavansa juomaveden ja pesuveden eri paikoista, mutta neuvojat kirjalsivat ainoastaan juomaveden lähteen.

Kuva 4.4. Vakituisten asuinkiinteistöjen juomaveden hankintatapa.

Vakituksilla asunnoilla 258 kiinteistöllä (41%) vessavedet käsiteltiin pelkästään saostussäiliöissä tai vaihtoehtoisesti saostussäiliöiden perässä oli käsittely, joka ei ollut määräysten mukainen (Kuva 4.5). Saostussäiliöiden perässä oli esim. imeytyskaivo tai salaojaputkella toteutettu puutteellinen imeytys. Nykyvaatimusten mukaisia imeytys- ja suodatuskenttiä vessavesille oli 21 prosentilla (130 kpl) kiinteistöistä. Umpisäiliö oli 23 prosentilla (147 kpl) ja laitepuhdistamo 7 prosentilla (41 kpl) kiinteistöistä. Umpisäiliöistä vain 15 oli sellaisia, joihin johdettiin kiinteistön kaikki jätevedet. Loppuihin johdettiin vain kiinteistön vessavedet ja pesuvesille oli erillinen käsittely. Umpisäiliöistä 44 prosenttia (65 kpl) sijaitsi ranta-alueella (alle 100 m rannasta) ja yksi pohjavesialueella. Vakituksista asunnoista 8 prosentilla (52 kpl) ei ollut vesivessaa. Näistä 14 kiinteistöllä oli käytössä sisäkuivakäymälä. Ulkokuusillisista vakituisesti asutuista kiinteistöistä noin puolet oli vedenkäytöltään vähäisiä ja loputkin kiinteistöt pääasiassa vaatimattomasti varusteltuja.

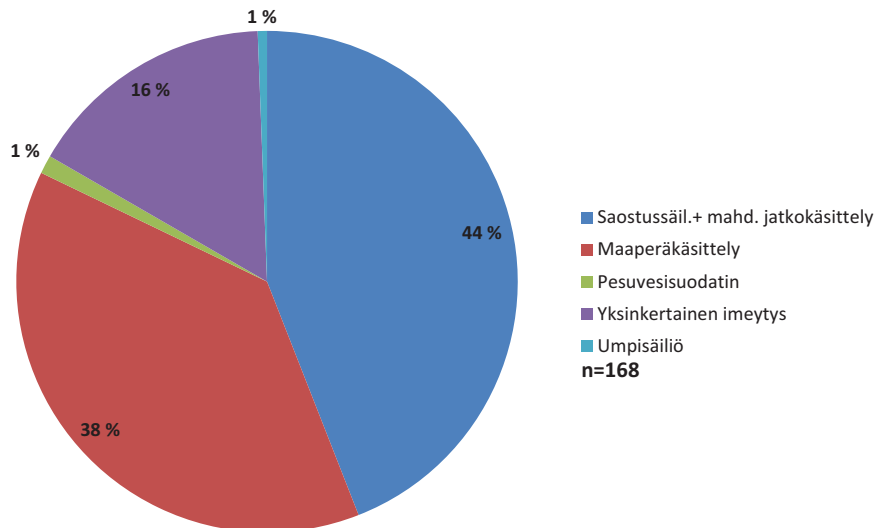
Vakituisten asuntojen vessavesijärjestelmistä noin neljäsosa oli rakennettu 2000-luvulla. 1990- ja 1980-luvulla rakennettuja järjestelmiä oli kumpiakin noin viidesosa tarkastetuista. Loput järjestelmistä olivat tätä vanhempia tai kiinteistöllä ei ollut käytössä ollenkaan vesivessaa. Neuvojat ovat kirjanneet järjestelmän vanhimman osan iän. Myöhemmin tehdyt remontit tai esimerkiksi kolmannen saostussäiliön lisääminen ei näy tilastossa.

Kuva 4.5. Vakituisten asuinkiinteistöjen nykyiset vessavesijärjestelmät. Kaaviossa on mukana kaikkien vesien yhteiskäsittelyjärjestelmät ja erillisviemäroidyistä järjestelmistä vessavesien osuus.

Vakituisten asuntojen pesuvedet käsiteltiin valtaosin (72 %) samassa järjestelmässä vessavesien kanssa. Pelkästään pesuvesien puhdistukseen rakennettuja käsittelyjärjestelmiä oli 168 kpl (Kuva 4.6). Lisäksi 23 kiinteistöllä pesuvesien määrä oli vähäinen ja ei talousjätevesiasetuksen mukaisesti vaadi käsittelyjärjestelmää. Yleisimmin pesuvedet käsiteltiin pelkissä saostussäiliöissä tai niiden perässä oli nykyvaatimukseen riittämätön imeytysjärjestelmä (44%). Nykymuotoinen maaperäkäsittely pesuvesille oli 38 prosentilla ja yksinkertainen imeytys, kuten imeytyskaivo, 16 prosentilla kiinteistöistä. Pesuvesisuodatin tai umpisäiliö pelkille pesuvesille oli vain muutamalla kiinteistöllä (3 kpl).

Vakituisten asuntojen pesuvesijärjestelmistä noin neljäsosa oli rakennettu 2000-luvulla. 1990- ja 1980-luvulla rakennettuja järjestelmiä oli melkein puolet tarkastetuista. Loput järjestelmistä olivat tätä vanhempia.

Kuva 4.6. Vakituisten asuinkiinteistöjen nykyiset pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmät. Kaaviossa ei ole mukana vähäisten pesuvesimäärien järjestelmiä (23 kpl).

Erityisalueet eivät juurikaan jätevesijärjestelmien osalta eronneet muista alueista, koska asukkaat eivät joko tienneet asuvansa erityisalueella tai ainakaan he eivät tienneet, että sillä olisi vaikutusta jätevesiratkaisun valintaan. Rannan läheisyys vaikutti pääasiassa vain niillä kiinteistöillä, joiden tontti päättyi järveen. Pohjavesialueilla erityisvaatimukset olivat paremmin tiedossa, mutta sielläkään järjestelmät eivät aina olleet määräysten mukaisia. Kiinteistön sijaintipaikalla ei ollut vaikutusta asukkaiden asenteisiin.

4.4 Lietteiden tyhjennys

Asukkaat tyhjentävät jätevesisäiliöitä yleensä kerran (42%) tai kahdesti (30%) vuodessa. Tätä harvemmin tyhjennettiin 9 prosenttia säiliöistä. Useammin kuin kaksi kertaa vuodessa tyhjennetään pääasiassa umpisäiliöitä. Muita syitä tavallista tiheämpään tyhjentämiseen olivat esim. laitepuhdistamo, jossa lietepussi, lietteiden tyhjentäminen itse omalle pellolle tai tukkeutumassa oleva järjestelmä, jota padotuksen takia täytyi tyhjentää useammin. Pesuvesijärjestelmien säiliöitä tyhjennettiin pääasiassa harvemmin kuin muita tai niitä ei tyhjennetty ollenkaan.

Umpisäiliöiden tyhjennystiheys ei suoraan korreloinut kiinteistön asukasmäärään tai säiliön kokoon. Yli puolet umpisäiliöistä tyhjennettiin vain 1-2 kertaa vuodessa. Neuvojat kuitenkin arvioivat vedenkäytön olevan monella erityisesti ikääntyneiden asukkaiden kiinteistöillä todella pientä. Lisäksi pihasaunojen käyttö vähensi pääkiinteistön jätevesimäärää. Todennäköisesti kaikki umpisäiliöt eivät olleet tiiviitä ja neuvojat ohjeistivatkin asukkaita, miten tiiveyttä voi tutkia.

Vessavesiä sisältävät sako- ja umpisäiliölietteet tyhjennetään pääosin (72%) jätevedenpuhdistamolle. 12 prosentilla (74 kpl) kiinteistöistä lietteet levitetään peltoon. Osa kiinteistöistä tyhjentää myös kesäaikaan säiliöt itse ja vie lietteen pellolle ja talviaikaan tyhjennyttää lietteet loka-autolla puhdistamolle. Loput 16 prosenttia (99 kpl) kuuluvat kiinteistöihin, joilla esim. on ainoastaan kuivakäymälä, laitepuhdistamon lietepussi tyhjennetään itse tai asukas ei tiedä, mihin tyhjentäjä vie lietteet.

Pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmien lietteistä 64 prosenttia (122 kpl) viedään jätevedenpuhdistamolle ja 5 prosenttia (9 kpl) levitetään peltoon. 4 prosenttia (8 kpl) asukkaista suorittaa pesuvesijärjestelmän tyhjennyksen omatoimisesti jotenkin muuten kuin levittämällä lietteet peltoon. 27 prosentissa (52 kpl) kiinteistöistä pesuvesijärjestelmän lietteitä ei tyhjenetä lainkaan, pesuvesille ei ole käsittelyjärjestelmää tai asukas ei tiedä, mihin tyhjentäjä lietteet vie. 75 prosentissa em. tapauksista on kyse vaatimattomasti varustelluista kiinteistöistä.

Tyhjennyskäytännöt vaihtelevat suuresti kunnittain ja kylittäin. Toisilla alueilla toimivia maatiloja on enää muutama ja kiinteistöjen lietteet tyhjenetäänkin pääasiassa loka-autolla jätevedenpuhdistamolle. Maatalousvaltaisilla alueilla taas lietteiden tyhjentäminen pellolle on hyvin yleistä. Pääasiassa tyhjenetään omat ja mahdollisesti lähinaapurin lietteet. Laajempaa tyhjennystoimintaa havaittiin vain satunnaisesti. Kiinteistönomistajien tietämys lietteen peltolevityksen sallittavuudesta ja käsitteilyehdoista vaihtelee suuresti. Suurin osa tietää, että liete tulisi jotenkin käsitellä ennen peltolevitystä, mutta kalkkistabilointia oli tehnyt vain muutama asukas. Neuvojat jakoivat lietteiden kalkkistabilointiohjetta 52 kiinteistölle (8%).

4.5 Jätevesijärjestelmien uusimistarve ja remontointisuunnitelmat

4.5.1. Neuvojen arvio jätevesijärjestelmien uusimistarpeesta

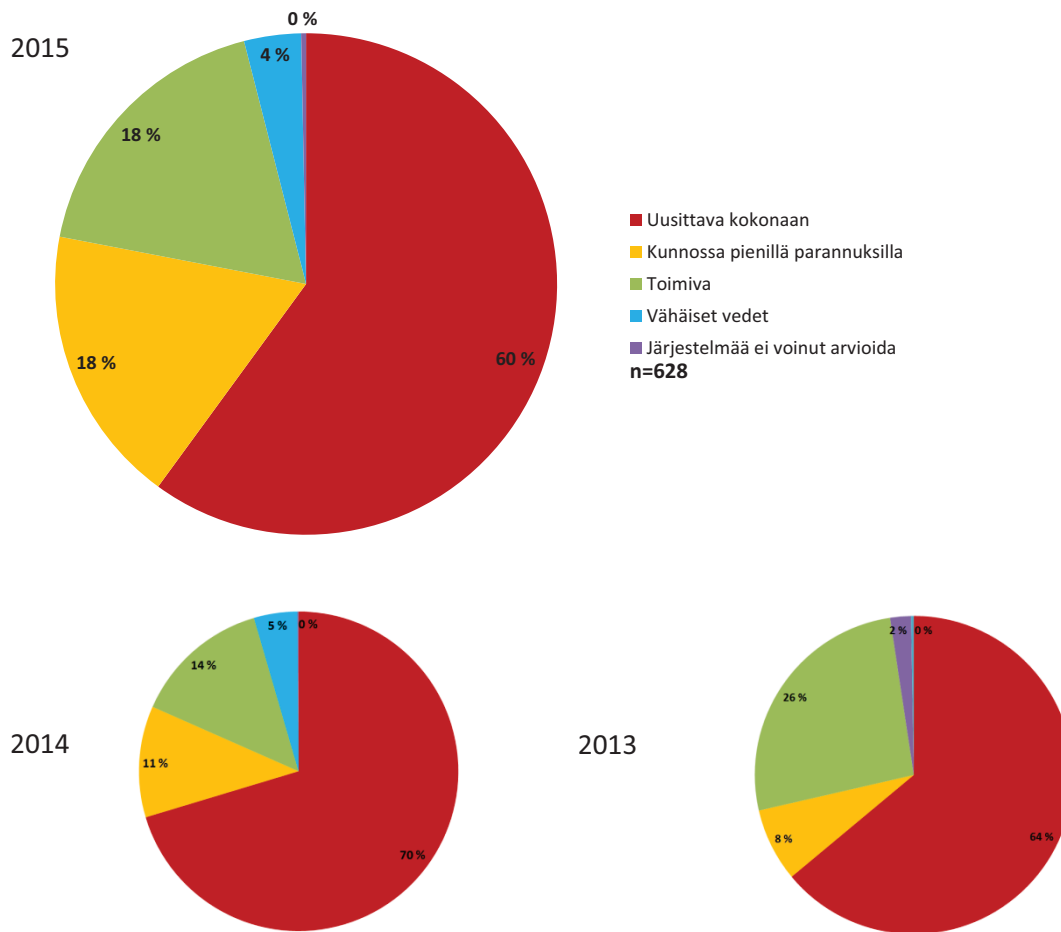
Kiinteistöjen jätevesijärjestelmät arvioitiin kolmiportaisen luokituksen avulla joko toimiviksi, pieniä kunnostustoimia vaativiksi tai kokonaan uusittaviksi. Lisäksi kirjattiin erikseen kiinteistöt, joiden vedenkäyttö on vähäistä ja kiinteistöt, jotka ovat ikävapautuksen piirissä. Ikävapautettujen kiinteistöjenkin jätevesijärjestelmä arvioitiin, jos asukas antoi siihen luvan. Luokittelukriteerit on listattu liitteessä 7. Arviointi perustuu jätevesijärjestelmän pintapuoliseen tarkasteluun ja kiinteistönomistajan kertomaan.

Jätevesineuvontakäynneillä todettiin, että 60 prosenttia vakituisten asuntojen 628 arvioidusta jätevesijärjestelmästä vaatii saneerausta (Kuva 4.7). 18 prosenttia kiinteistöistä selviää pienillä järjestelmän parannustoimilla ja 18 prosentilla järjestelmä on jo nykyisellään kunnossa. Vähäisen vedenkäytön piiriin kuuluu 4 prosenttia arvioiduista järjestelmistä. Kahden kiinteistön järjestelmää ei pystytty arvioimaan kiinteistökäynnillä.

Kokonaan uusittavaksi arvioitujen jätevesijärjestelmien määrä on hieman pienempi kuin vuosina 2014 ja 2013 tehdyillä neuvontakäynneillä. Vastaavasti pieniä parannustoimia vaativien jätevesijärjestelmien määrä on aiempaa isompi. Neuvojen arvio ei suoraan korreloi jätevesijärjestelmien yleiseen tasoon Pirkanmaalla, koska neuvonta-alueet vaihtuvat joka vuosi. Vuonna 2015 mukana on ranta- ja osayleiskaava-alueita, joille on kunnan määräyksissä määritelty jätevesiratkaisuksi umpisäiliö. Koska umpisäiliöistä useimmiten puuttuu ylitäytönhälytin, on umpisäiliöt pääasiassa luokiteltu luokkaan ”Kunnossa pienillä parannuksilla”. Myös neuvojat vaihtuivat vuodelle 2015, joka saattaa osaltaan vähentää vuosien välistä vertailtavuutta.

Toimiviksi arvioidut järjestelmät on pääsääntöisesti rakennettu 2000-luvulla. Vain muutama 1990-luvulla rakennettu maaperäkäsittely oli arvioitu toimivaksi. Kaikista arvioiduista vakituisten asuinkiinteistöjen jätevesijärjestelmistä lähes puolet (297 kpl) oli rakennettu 1990-luvulla tai sitä uudempia. Näistä kaikkien vesien käsittelyjärjestelmistä 40 prosenttia (89 kpl) ja erillisviemäroidyistä järjestel-

mistä 23 prosenttia (18 kpl) arvioitiin neuvontakäynnillä toimiviksi. Saneeraustarvetta on siis paljon myös uudemmissa järjestelmissä.

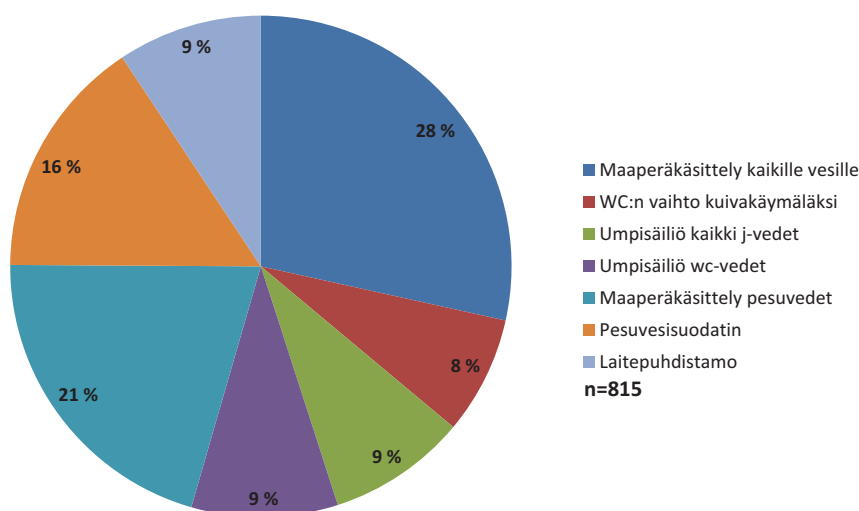
Kuva 4.7. Neuvojen arvio tarkastettujen vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta neuvontakäynneillä elokuun loppuun mennessä sekä vuosien 2014 ja 2013 neuvontahankkeissa.

Valtaosa (438 kpl) tarkastetuista kiinteistöistä johti vessa- ja pesuvedet samaan järjestelmään. Kun neuvojen arviosta jätetään huomioimatta erillisviemäröidyt kiinteistöt, nousee kokonaan uusittavien jätevesijärjestelmien määrä 64 prosenttiin. Umpisäiliöiden tiiveyden arviointi neuvontakäynneillä on haasteellista ja valtaosa umpisäiliöistä onkin asukkaan kertomaan pohjaten arvioitu tiiviiksi. Asetuksessa vaaditun ylitäytöhälyttimen puuttuminen on kuitenkin tiputtanut arvion luokkaan ”Kunnossa pienillä parannuksilla”. 23 prosenttia arvioiduista erillisviemäröidyistä umpisäiliöistä on arvioitu toimiviksi ja 77 prosenttia ”Kunnossa pienillä parannuksilla” –luokkaan. Erillisviemäröidyillä kiinteistöillä kokonaisarvio muodostuu pääasiassa pesuvesijärjestelmän perusteella. Vain 15 erillisviemäröidyllä kiinteistöillä umpisäiliön arvio oli pesuvesijärjestelmän arviota huonompi. Pesuvesien käsittelyjärjestelmistä puolet vaatii kokonaan uusimista ja 19 prosenttia pieniä parannuksia. Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta on esitetty liitteessä 8. Neuvontakäyntien arviot luokiteltiin myös SYKE:n arviointipohjan mukaisesti. Arvio on esitetty liitteessä 9.

4.5.2. Neuvojen jätevesijärjestelmien kunnostussuositukset kiinteistöille

Neuvontakäynnillä neuvoja antoi arvion nykyisen jätevesijärjestelmän toimivuudesta ja tarvittaessa suosituksia parannustoimista. Suositellut toimenpiteet olivat sekä koko järjestelmän saneerausta koskevia että pieniä parannuksia nykyiseen järjestelmään.

Pääsääntöisesti jätevesijärjestelmän uusimista vaativille kiinteistöille suositeltiin maaperäkäsittelyjärjestelmien rakentamista (Kuva 4.8). 28 prosenttia suosituksista koski maaperäkäsittelyn rakentamista kaikille jätevesille ja 21 prosenttia puolestaan maaperäkäsittelyä pesuvesien käsittelyyn. Laitepuhdistamoa suositeltiin 9 prosentille kiinteistöistä ja umpisäiliötä 18 prosentille kiinteistöistä. Pesuvesisuodatinta ehdotettiin 16 prosentissa tapauksista ja suosituksista 8 prosenttia koski vesivessan vaihtamista kuivakäymäläksi. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

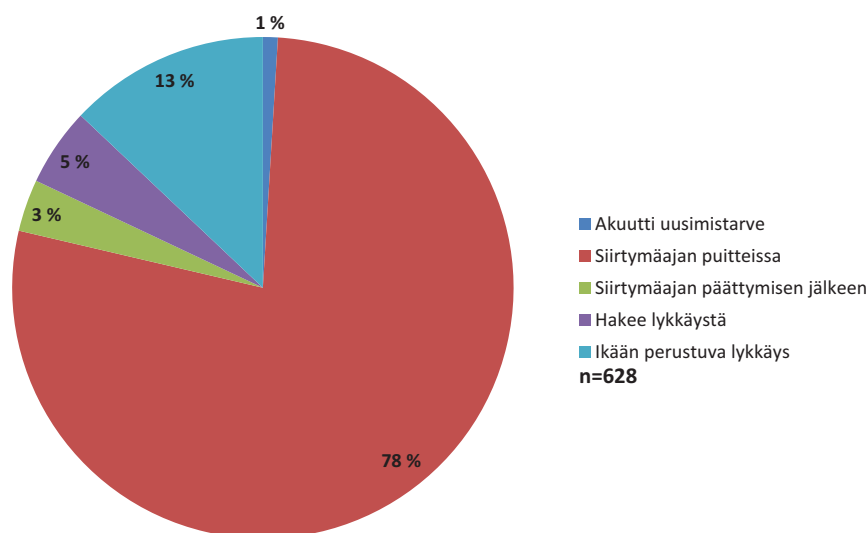

Kuva 4.8. Neuvojen järjestelmäsuositukset jätevesijärjestelmän uusimistarpeessa oleville vakituksille asunnoille. Samalle kiinteistölle on voitu suositella yhtä tai useampaa eri järjestelmävaihtoehtoa.

Kiinteistöikäynteillä keskusteltiin järjestelmien uusimisen lisäksi järjestelmien hoito- ja huoltotoimista. Hoitotoimilla tarkoitetaan järjestelmän toiminnan varmistamiseksi tehtäviä säännöllisiä tarkkailuja ja ylläpitotoimia, esimerkiksi kemikaalisäiliön täyttämistä tai säiliöiden lietemäärän tarkkailua. Huoltotoimilla tarkoitetaan järjestelmän vuosittaisia tai tarvittaessa tehtäviä kunnostustoimia esim. pumppujen uusimista tai vuotavien saumojen tiivistämistä. Useimmiten jouduttiin huomauttamaan umpisäiliön ylitäyttöhälyttimen puuttumisesta. Maaperäkäsittelyjärjestelmien yleisimmät puutteet liittyivät järjestelmän tuuletukseen tehostamiseen, säiliöiden kansien kuntoon ja kasvien poistamiseen kentän päältä tai läheisyydestä. Laitepuhdistamoiden osalta keskusteltiin säännöllisten hoitotoimien tarpeesta ja lietteen laskeutuvuuskokeen tarpeellisuudesta. Lisäksi keskusteltiin mm. käymäläjätteen kompostoinnista.

4.5.3. Arvio jätevesiremonttien toteutusajasta

Jätevesineuvontakäynnin lopuksi asukkaita pyydettiin arvioimaan, milloin he aikovat toteuttaa neuvontakäynnillä tarpeelliseksi todetut jätevesijärjestelmän kunnostustoimet. Pääasiassa asukkaat ilmoittivat aikovansa toteuttaa kunnostustoimet siirtymäajan puitteissa (79%) ja osa myös siirtymäajan päättymisen jälkeen (3%) (Kuva 4.9). Yhdellä prosentilla vakituisesti asutuista kiinteistöistä oli ilmennyt järjestelmän toimintaongelmia, joiden vuoksi järjestelmä aiottiin uusiksi pikaisesti.

Kuva 4.9. Vakituisten asukkaiden arvio järjestelmän uusimisen ajankohdasta.

Viisi prosenttia (21 kpl) vakituisesti asutuista kiinteistöistä, joiden tulisi tehdä jätevesien käsittelyjärjestelmälleen parannustoimia, ilmoitti aikovansa hakea kunnasta lykkäystä. Tämä on selkeästi vähemmän kuin vuonna 2014, jolloin 16 prosenttia kiinteistöistä ilmoitti hakevansa lykkäystä. Lykkäyksen haun perusteena olivat mm. pitkäaikaissairaudet, epäselvyys kiinteistön tulevaisuuden käytössä, yhden hengen talous ja heikko taloudellinen tilanne. Myös moni kiinteistönomistaja, joka oli iältään lähellä automaattiseen vapautukseen oikeuttavaa ikärajaa tai toinen asukkaista jo täytti ikävapautuksen kriteerit, aikoi hakea lykkäystä. Lisäksi merkittävä joukko olivat kuolinpesien kiinteistöt, joiden asukkaat olisivat ikänsä puolesta olleet ikävapautuksen piirissä, mutta kiinteistön omistussuhteista johtuen eivät kuitenkaan olleet automaattisesti vapautukseen oikeutettuja.

Kiinteistöikäynteillä keskusteltiin automaattisen ikävapautuksen edellytyksistä. Asukkailla oli väärä ja puutteellisia tietoja asiasta ja kaikkien kiinteistöjen osalta ikävapautuksen edellytyksiä ei saatu selvitettyä. Erityisesti perikunnille ikävapautuksen saamisen edellytykset olivat epäselvät. Varmuudella ikävapautuksen edellytykset täyttyivät 62 kiinteistöllä. Ikävapautukseen oikeutettujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmät arvioitiin samalla tavalla kuin muidenkin tarkastettujen kiinteistöjen. Neuvojien arvion mukaan 90 prosenttia (54 kpl) kaikkien ikävapautukseen oikeutettujen kiinteistöjen järjestelmistä on saneerauksen tarpeessa.

5. KOKEMUKSET NEUVONTAKÄYNNEILTÄ

Asukkaat suhtautuivat neuvontatyöhön ja neuvojiin pääsääntöisesti positiivisesti. Asukkaat pitivät tärkeinä neuvonnan maksuttomuutta ja puolueettomuutta. Monella asukkaalla neuvontakäynti vahvisti omia ajatuksia siitä, miten jätevesijärjestelmän saneeraus kannattaisi toteuttaa. Lisäksi asukkaille oli epäselvää, mistä tulisi lähteä liikkeelle ja siltä osin neuvonta selkeytti asioita.

Osa asukkaista olisi toivonut neuvontakäynneillä jo suunnittelutasoista tietoa mm. eri laitemerkkien eroista ja kustannusarviota saneeraustoimille. Asukkaiden oli vaikea ymmärtää, miksi jätevesisaneerauksen toteuttamiseen tarvitaan erillinen suunnitelma ja lupa kunnasta. Moni koki tämän rahan tuhlauksena ja koki, että osaa itse tehdä riittävät suunnitelmat. Rakentamisessa tarvittavat koneet ja maa-ainekset löytyivät usein omalta kylältä ja siksi asukkaat eivät kokeneet jätevesijärjestelmän uusimista ulkopuolista ohjausta vaativana työnä. Neuvontakäynneillä todettiin kuitenkin selkeästi, että itse suunnitelluissa ja toteutetuissa jätevesijärjestelmissä oli usein puutteita esimerkiksi kenttä oli liian pieni, tuuletusputket puuttuivat, jako- ja/tai kokoomakaivo puuttui tai kentän maa-ainekset tai putkikaadot eivät olleet ohjeiden mukaiset.

Neuvontakäynnit osoittautuivatkin tarpeelliseksi myös järjestelmän jo uusineilla kiinteistöillä. Rakentamisvirheiden lisäksi järjestelmän seuranta ja hoitotoimet oli usein laiminlyöty. Järjestelmän mukana tulleet käyttö- ja huolto-ohjeet olivat kyllä tallessa, mutta niihin ei ollut tutustuttu. Osalla laitepuhdistamoista oli huoltosopimus. Pääasiassa asukkaat olivat tyytyväisiä huoltosopimukseen, mutta oli myös havaittavissa, että huoltosopimus entisestään passivoi asukkaan omaa intoa järjestelmän tarkkailuun ja hoitamiseen.

Neuvojat kiersivät myös muutamilla vapaa-ajanasunnoilla. Pääasiassa neuvontatarpeet olivat pieniä. Perinteiset kesämökit ovat vielä kovin vaatimattomasti varusteltuja ja muutostoimia ei juurikaan tarvita. Ympärivuotiseen loma-asumiseen rakennetut kiinteistöt sen sijaan ovat yleensä hyvin varusteltuja, mutta usein myös sen verran uusia tai ranta-alueella sijaitsevia, että jätevesiasiat olivat pääosin kunnossa tai neuvontatarvetta oli lähinnä pesuvesien käsittelyn osalta. Haasteellisin vapaa-ajanasumisen ryhmä ovat vanhat kotitalot, joissa on kyllä vesikalusteet, mutta ei käsittelyjärjestelmää ja kiinteistön käyttökin on hyvin satunnaista.

Neuvojat tekivät neuvontakäyntejä useissa eri kunnissa ja keskenään erilaisilla alueilla. Neuvontatyössä näkyi selkeästi eroja kuntien välillä. Kunnan toiminta heijastui asukkaiden suhtautumiseen jätevesienkäsittelyyn. Selkeimmin kuntien toimintakulttuurien ero näkyi tietojen luovuttamisen kieltämisen määrässä. Neuvojan arviolla järjestelmän toimivuudesta ei ollut ollenkaan niin suuri vaikutus tietojen kieltämiseen. Kuntien erilainen toimintakulttuuri näkyi myös eri jätevedenkäsittelymenetelmien yleisyydessä ja iässä.

Neuvontakäyntien toteuma jäi selkeästi huonommaksi kuin aiempina vuosina. Todennäköisesti tämä ainakin osaltaan johtuu asukkaiden kyllästymisestä asian jatkuvaan vattvomiseen. Moni myös odottaa mahdollisia muutoksia lainsäädäntöön ja kokeekin neuvontakäynnin ennen muutosten varmistumista turhana. Puhelimitse neuvontakäynnin peruvat mainitsivat usein syyksi jo kunnostetun jätevesijärjestelmän. Osa käynnin peruneista kertoi tietävänsä jo jätevesiasioista tarpeeksi ja koki käynnin siten tarpeettomaksi.

Yli puolet tarkastetuista vakituisesti asuttujen kiinteistöjen jätevesijärjestelmistä oli yli 25 vuotta vanhoja. Kiinteistöikäynneillä olikin nähtävissä, että saneeraustoimia väistämättä tarvitaan elinkaa-

rensa loppupäässä oleviin järjestelmiin. Asukkaat kaipaisivat kiireesti selkeää viestiä, että mikä on jatkossa haja-asutusalueella vaadittava jätevedenkäsittelyn taso ja millä menetelmillä siihen päästään. Jos selkeitä ohjeita ei tule, on vaarana, että asukkaat saneeraavat järjestelmän nykyistä vastaavaksi eivätkä tee puhdistustehoa parantavia muutostoimia. Jo nyt tuli vastaan kiinteistöjä, joissa vain saostussäiliöt oli uusittu ja uusi purkputki kaivettu suoraa ojaan niin kuin aiemminkin oli. Kiinteistöillä oli myös jo ostettuja jätevesilaitteita pihassa, mutta niitä ei ollut asennettu, kun ei ollut varmuutta, että järjestelmä jatkosakin kelpaa viranomaiselle.

Asennoitumisessa jätevedenkäsittelyn tarvetta kohtaan oli nähtävissä kahtiajakautumista. Vanhempi sukupolvi ei niinkään nähnyt tarvetta jätevesien tehokkaammalle käsittelemiselle ja he tekevät vaadittavat remontit, jos lainsäädäntö näin vaatii. Nuorempi sukupolvi ymmärsi paremmin tarpeen jätevesien tehokkaammalle käsittelylle. Tässä ryhmässä remontteja jarrutti enemmän jätevesisaneerausten korkeana pidetty hinta. Valtaosa asukkaista on valmiita jätevesiremontin tekemään, kunhan he saavat varmuuden sen tarpeesta ja viranomaisten hyväksymistä käsittelymenetelmistä. Mikäli aikaraja saneerausten tekemiselle lainsäädännöstä poistetaan, lykkääntyy todennäköisesti monen remontinkin siihen asti, että järjestelmälle on sen huonon kunnon vuoksi pakko jotain tehdä tai kunnan viranomainen kehottaa asukasta toimimaan.

Yhteenveto KVVY:n jätevesineuvonnasta kunnittain Pirkanmaalla vuosina 2008-2015 (tilanne 31.8.2015)

Yhteenveto KVVY:n jätevesineuvonnasta vuosina 2008-2015			
Kunta	Yleis- ja kiinteistökohtainen neuvonta		
	Tilaisuutta kpl	hlö osallistunut	Kiinteistöä
Akaa	2	45	86
Hämeenkyrö	7	226	143
Ikaalinen	5	160	308
Juupajoki	3	61	169
Kangasala	2	43	216
Kihniö	3	136	24
Lempäälä	3	91	120
Mänttä-Vilppula	2	54	47
Nokia	5	91	335
Orivesi	9	273	504
Parkano	6	190	201
Pirkkala	2	127	0
Punkalaidun	3	91	157
Pälkäne	9	217	240
Ruovesi	7	241	196
Sastamala	7	229	164
Tampere	23	1044	314
Urjala	4	118	213
Valkeakoski	4	74	76
Vesilahti	10	278	199
Virrat	9	223	155
Ylöjärvi	8	230	216
Yhteensä	133	4242	4083

Yhteenveto hankkeen tiedotustoimista

Hankkeen julkaisemat tiedotteet		
Julkaisupäivä	Jakelu	Tiedotteen otsikko
18.5.2015	Hankkeen mediajakelu	Jätevesiviikko käynnistää neuvontakauden
21.5.2015	Sastamalan kaupunki	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA SASTAMALAN VARPEEN JA MASON ALUEELLA 22.5.
25.5.2015	Kangasalan kunta	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKOI KANGASALLA VIIKOLLA 21
29.5.2015	Sydän-Hämeen lehti	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKOI KANGASALLA JA PÄLKÄNEELLÄ
4.6.2015	Nokian Kaupunki	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA NOKIAN SARKOLAN ALUEELLA 4.6.
18.6.2015	Pälkäneen kunta	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA PÄLKÄNEELLÄ HEINÄKUUSSA
1.7.2015	Ylä-Satakunta, kunnat	MAKSUTONTA JÄTEVESINEUVONTAA KESÄLLÄ PARKANOSSA JA SYKSYLLÄ KIHNIÖSSÄ
16.7.2015	Ikaalisten kaupunki	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA KOLKON, MYLLYKARTUN JA KARTUN KYLISSÄ 16.7.2015
14.8.2015	Vesilahti-Lempäälän sanomat	MAKSUTON JÄTEVESINEUVONTA ALKAA LEMPÄÄLÄN JA VESILAHDEN KUNNISSA ELOKUUSSA
25.8.2015	Ylä-Satakunta, kunnat	MAKSUTONTA JÄTEVESINEUVONTAA SYKSYLLÄ KIHNIÖSSÄ
Hankkeesta tehdyt lehtijutut		
Julkaisupäivä	Lehti/Radio/Muu kanava	Lehtijutun otsikko/Radio-ohjelma/Muu
18.5.2015	Tampereen radio	Lyhyt sähkö neuvonnan aloittamisesta
20.5.2015	Aamulehti	Jätevesineuvojat tekevät kotikäyntejä
2.6.2015	Kangasalan sanomat	Jätevesijärjestelmän kunnossapito kuuluu osana kiinteistöhoitoon
Kesälehti	Sydän-Hämeen lehti	Vain joka kolmas jätevesijärjestelmä toimii hyvin
4.6.2015	Nokian Kaupunki	Maksutonta jätevesineuvontaa Sarkolan alueella
15.6.2015	Nokian uutiset	Jätevesineuvoja auttaa Sarkolassa
4.7.2015	Ylä-Satakunta	
14.7.2015	Pohjois-Satakunta	Kolkon, Myllykartun ja Kartun asukkaita neuvotaan jätevesiasioissa
Hankkeen julkaisemat juttuvinkit		
Julkaisupäivä	Jakelu	Juttuvinkin otsikko
18.5.2015	Hankkeen mediajakelu	Toimiva jätevesijärjestelmä pitää lähiympäristön puhtaana
18.5.2015	Hankkeen mediajakelu	Mökin varustelutaso ohjaa jätevesien käsittelyjärjestelmän valinnassa

Etunimi Sukunimi
Lähiosoite
Postinumero Toimipaikka

Hyvä kiinteistönhaltija,

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY) tekee jätevesineuvontaa asuinalueellanne. Jätevesineuvoja kiertää alueen vakituisesti asutuilla kiinteistöillä ja pyynnöstä myös kesämökeillä. Neuvoja arvioi, tarvitseeko kiinteistön nykyinen jätevesijärjestelmä kunnostusta ja kertoo mahdollisesti tarvittavista saneeraustoimista. Neuvoja opastaa myös uusien järjestelmien hoito- ja huoltotoimenpiteissä.

Neuvontatyö on valtion rahoittamaa ja asukkaille **vapaaehtoista** ja **maksutonta**. Neuvontatyön toteuttaja KVVY ry ei ole viranomainen ja käynnin tavoite on neuvonnallinen. Neuvonta-alueet ovat kunnan valitsemia ja osoitetiedot kuntien toimittamia. Kiinteistökäynnillä kerätyt vesihuoltotiedot luovutetaan viranomaisille vain kiinteistönomistajan luvalla.

Jätevesineuvoja tulee kiinteistölle Sakokaivontie 321, ti 15.5. klo 9-12 välillä

(käynti kestää vajaan tunnin)

Kiinteistökäynti edellyttää kiinteistönomistajan tai hänen edustajansa paikalla oloa. Neuvontakäyntiä varten on hyvä etsiä valmiiksi jätevesijärjestelmän selvityslomake. Voitte tarvittaessa täyttää myös kirjeen mukana lähetetyn selvityslomakkeen.

Mikäli ehdotettu ajankohta ei sovi, voitte varata uuden ajan neuvojalta. Jos neuvoja ei vastaa puhelimeen, hän on todennäköisesti neuvontakäynnillä. Jättäkää viesti vastaajaan yhteystiedoillanne tai lähettäkää tekstiviesti, niin neuvoja palaa asiaan vapauduttuaan.

Terveisin,

Jätevesineuvoja
Elli Osaaja
p. 050 5749 123

HUOM! Kiinteistökohtaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät ovat hyvin vakiintuneita ja lainsäädännön mahdollinen muuttaminen tuskin tuo uusia menetelmiä markkinoille. Neuvontakäynti tarjoaa hyvän mahdollisuuden arvioituttaa nykyinen järjestelmä ja keskustella mahdollisista saneeraustarpeista puolueettoman asiantuntijan kanssa. Laitetaan yhdessä kotinurkat kuntoon!

Kiinteistökohtainen jätevesineuvontakäynti
Hanketiedot

Neuvoja: _____

Käyntipäivä: _____

Kunta: _____

Kiinteistön yhteystiedot

Kenen kanssa juteltu: _____

Katuosoite: _____

Postiosoite: _____

Kiinteistön jätevesijärjestelmä
Vessavesijärjestelmän rakentamivuosi:

- 2010-luku
- 2000-luku
- 1990-luku
- 1980-luku
- 1970-luku
- 1960-luku
- Vanhempi
- Ei järjestelmää
- Ei pysty arvioimaan

Käymäläjärjestelmä
Vesivessa

- Mihin WC-vedet johdetaan
- Umpisäiliö
 - Pelkät saostussäiliöt
 - Saostussäiliöt + jokin muu
 - Imeyttämö
 - Maasuodattamo
 - Laitepuhdistamo
 - Ei vesikäymälää

Muista keskustella myös järjestelmän purkupaikasta asukkaankanssa
Kuivakäymälä

- Ulkokuuusi
- Sisäkuivakäymälä
- Ei kuivakäymälää

Kuivakäymälän toimivuus, tuotosten jatkokäsittely ja nesteiden johtaminen:

Varmista käymälätuotosten asianmukainen kompostointi sekä käymälän ilmanvaihto ja nesteiden käsittely
Kiinteistön jätevesijärjestelmä
Pesuvesijärjestelmän rakentamivuosi:

- 2010-luku
- 2000-luku
- 1990-luku
- 1980-luku
- 1970-luku
- 1960-luku
- Vanhempi
- Sama mustien vesien kanssa
- Ei järjestelmää
- Ei pysty arvioimaan

Pesuvesien käsittelyjärjestelmä
Asetuksen velvoittavan tason pesuvedet

Mihin pesuvedet johdetaan?

- Samaan vessavesien kanssa
- Umpisäiliö
- Pelkät saostussäiliöt
- Saostussäiliöt + jokin muu
- Yksinkertainen imeytys
- Pesuvesisuodatin
- Imeyttämö
- Maasuodattamo
- Laitepuhdistamo
- Ei järjestelmää
- Vähäiset vedet

Vähäiset vedet

Mihin jätevedet päätyvät?

- Ei järjestelmää
- Yksinkertainen imeytys
- Vesistöön
- Pesuvesisuodatin
- Sakosäiliö(t)
- Ei vähäisiä vesiä
- Samaan kiinteistön asetuksen mukaisten vesien kanssa

Säiliöiden tyhjennys

Kuinka usein tyhjentää säiliöt?

- Ei tyhjenetä
- Harvemmin kuin kerran vuodessa
- 1 krt/v
- 2 krt/v
- 3-5 krt/v
- 6 krt/v tai useammin

 Säiliöiden tyhjennys (*pelkät mustat tai mustat+harm. yhd.*)

- Peltolevitys
- Jätevedenpuhdistamo
- Omatoiminen tyhjennys
- Ei tiedä / Ei tyhjenetä / Jokin muu

 Säiliöiden tyhjennys (*harmaat*)

- Peltolevitys
- Jätevedenpuhdistamo
- Omatoiminen tyhjennys
- Ei tiedä / Ei tyhjenetä / Jokin muu
- Harmaat mustien kanssa samaan

Säiliöt tyhjentää: _____

Onko asukkaalle annettu kalkkistabilointiohje?

- Kyllä
- Ei
- Ei kesk./Ei tarv.

Kiinteistön perustiedot

Täyttyykö ikävapautuksen edellytykset:

-
- Kyllä
-
- Ei
-
- Ei selv.

Huomioi kiinteistön omistussuhteet
Kiinteistön sijaintitiedot

Etäisyys naapuriin alle 100 metriä:

-
- Kyllä
-
- Ei

Etäisyys rantaan alle 100 metriä:

-
- Kyllä
-
- Ei

Pohjavesialueella:

-
- Kyllä
-
- Ei

Muu erityisalue, mikä? _____

Kiinteistön käyttötiedot

Kiinteistön käyttötapa:

-
- Vakituisesti asuttu kiinteistö
-
-
- Vapaa-ajan asuminen
-
-
- Kesäasuminen
-
-
- Muu
-
- mikä _____

Montako henkilöä keskimäärin? _____ kpl

Talousvesi

Talousveden lähde:

-
- Rengaskaivo
-
-
- Porakaivo
-
-
- Lähde
-
-
- Osuuskunta
-
-
- Kunnan verkosto
-
-
- Järvi
-
-
- Tuodaan muualta

Vapaa-ajan asunnot ja kesämökkit
Selvitä:
-Kuinka paljon kiinteistöä käytetään vuodessa
-Onko tiskikonetta, pyykkikonetta, suihkua tai
lämminviesivaraajaa (tilavuus?)
-Onko tulossa lisää vesikalusteita
Järjestelmän sijainti tontilla
Kerro asukkaalle, onko järjestelmän sijainti ok eli kannattaako uusi järjestelmä rakentaa samaan paikkaan
Jätevesidokumentit
Varmista, onko kiinteistöllä jätevesiselvitys, järjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeet ja kirjataanko hoitotoimet käyttöpäiväkirjaan
Johtopäätökset jätevesijärjestelmästä

Mustat + harmaat samaan järjestelmään

-
- Uusittava kokonaan
-
-
- Kunnossa pienillä parannuksilla
-
-
- Toimiva
-
-
- Erillisviemärointi
-
-
- Järjestelmää ei voinut arvioida

Mustat erikseen

-
- Uusittava kokonaan
-
-
- Kunnossa pienillä parannuksilla
-
-
- Toimiva
-
-
- Ei mustia vesiä / kaikki jv:t samaan järj.
-
-
- Järjestelmää ei voinut arvioida

Harmaat erikseen

-
- Uusittava kokonaan
-
-
- Kunnossa pienillä parannuksilla
-
-
- Toimiva
-
-
- Vähäiset vedet
-
-
- Järjestelmää ei voinut arvioida
-
-
- Kaikki jätevedet samaan järjestelmään

Koska aikoo uusia?

-
- Ei uusimistarvetta
-
-
- Akuutti uusimistarve
-
-
- Siirtymäajan puitteissa
-
-
- Siirtymäajan päättymisen jälkeen
-
-
- Hakee lykkäystä
-
-
- Ikään perustuva lykkäys

Mitä suositeltu?

-
- Maaperäkäsittely kaikille jätevesille
-
-
- WC:n vaihto kuivakäymäläksi
-
-
- Umpisäiliö kaikille j-vesille
-
-
- Umpisäiliö vessavesille
-
-
- Maaperäkäsittely pesuvesille
-
-
- Pesuvesisuodatin
-
-
- Laitepuhdistamo
-
-
-
- Ei tarvetta toimille
-
-
-
- Fosforinpoiston tehostaminen
-
-
- Hälyttimen lisääminen umpisäiliöön
-
-
- Saostussäiliöiden kunnostus
-
-
- Huoltotoimenpiteitä

Lisätiedot:

Luvat

Saako kiinteistökäynnin tiedot luovuttaa kunnalle?

-
- Saa luovuttaa
-
- Vain yhteenveto

Neuvontakäynnillä tehty arvio kiinteistön jätevesijärjestelmästä

Arvion tehnyt jätevesineuvoja	Kiinteistökäynnin päivämäärä
-------------------------------	------------------------------

Kiinteistön osoite	Henkilö, jonka kanssa keskusteltu
--------------------	-----------------------------------

	Jätevesijärjestelmä ei täytä jätevesiasetuksen (209/2011) vaatimuksia ja se on <u>uusittava 15.3.2018 mennessä</u> . Ennen kunnostustöiden aloittamista tulee olla yhteydessä kunnan rakennusvalvontaan lupatarpeen ja kunnostustöiden laajuuden selvittämiseksi. Toimenpidelupaa vaativien muutostöiden suunnittelussa kannattaa käyttää asiantuntevaa suunnittelijaa.
	Jätevesijärjestelmä vaatii pieniä kunnostustoimia:
	Jätevesijärjestelmä on arviointihetkellä rakenteellisesti kunnossa. Järjestelmää tulee tarkkailla ja huoltaa, jotta puhdistusteho pysyy yllä. Järjestelmän ikääntyessä tai kiinteistön käytön muuttuessa tulee järjestelmän toimivuus arvioida uudelleen.
	☐ Jätevesimäärä on nykyisellään vähäinen eikä sitä koske jätevesiasetuksen (209/2011) puhdistusvaatimukset. Vedenkäytön tai varustetason muuttuessa tulee nykyisen järjestelmän riittävyttä tarkastella uudelleen.
	☐ Kiinteistö on vapautettu jätevesiasetuksen (209/2011) vaatimuksista ympäristönsuojelulain (527/2014) ikävapautukseen perustuen.

Lisätiedot/ohjeet:

Arvio perustuu järjestelmän pintapuoliseen tarkasteluun. Lopullinen järjestelmävalinta tehdään suunnitteluvaiheessa.

Lisätietoja jätevesiasioista:

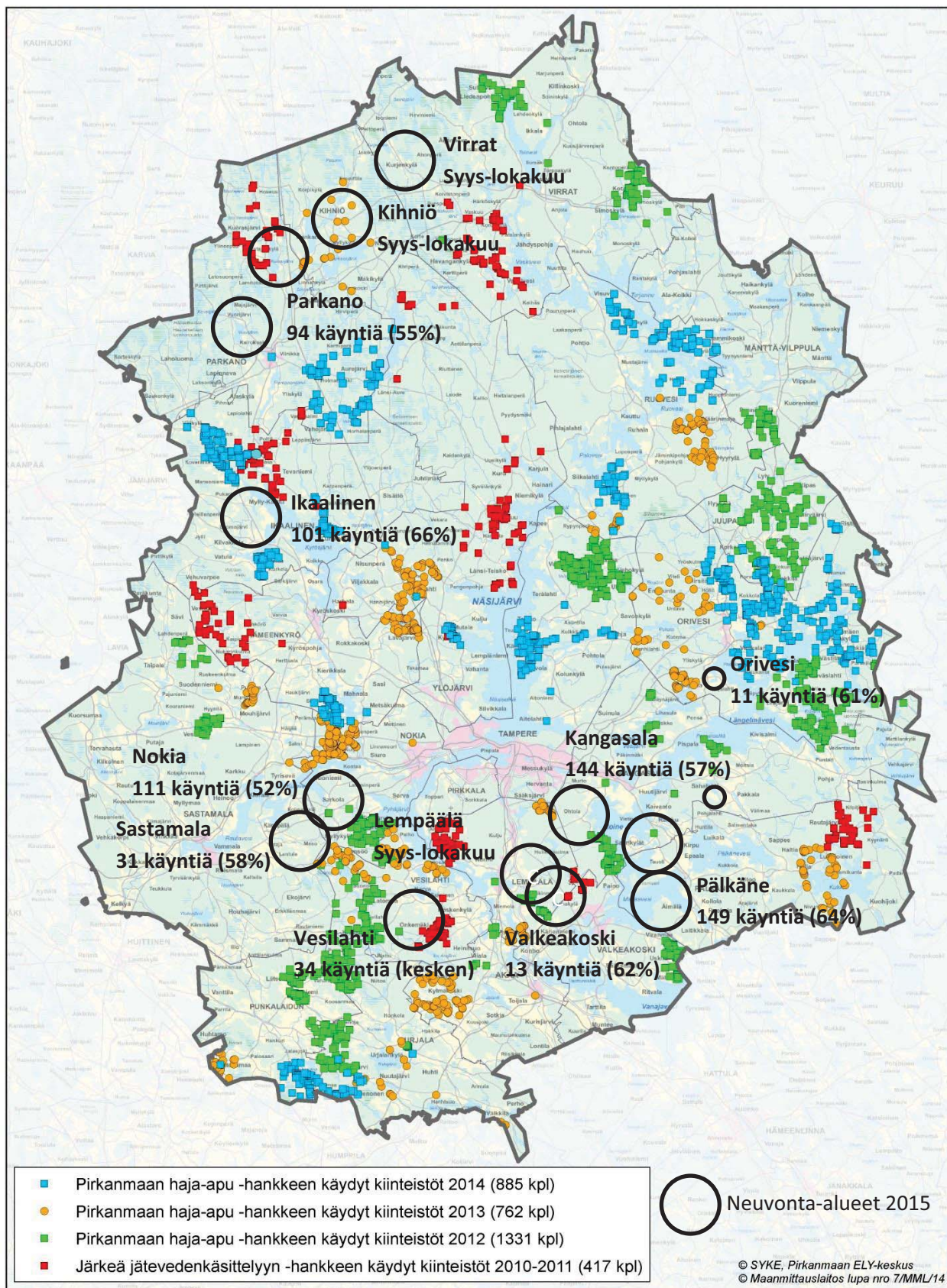
xx kunnan ympäristösihteeri xx puh. xx

xx kunnan rakennustarkastaja xx puh. xx

Jätevesiosaaajien yhteystietoja www.kvvy.fi/jatevesi →Osaajia

Viranomaistietoa jätevesistä www.ymparisto.fi/hajajatevesi

KVVY:n jätevesineuvontakäynnit vuosina 2010- 2015 (tilanne 31.8.2015)

Ohje jätevesijärjestelmän arvioinnin kriteereistä

	<p>Olemassa oleva järjestelmä vaatii suurempia kunnostus-/uusimistöitä.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koko jätevesijärjestelmän uusiminen - Vuotavan umpisäiliön uusiminen - Maaperäkäsittelykentän rakentaminen pesuvesille tai kaikille vesille
	<p>Jätevesijärjestelmä vaatii pieniä kunnostustoimia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fosforinpoiston lisääminen - Ylitäytönhälytin umpisäiliöön - Saostussäiliöiden kunnostus, kansien uusiminen - Isompien routavaurioiden korjaaminen, tuuletuksen tehostaminen
	<p>Jätevesijärjestelmä on arviointihetkellä rakenteellisesti kunnossa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laitepuhdistamo - Maaperäkäsittelykenttä, jossa tuuletusputket, oikeat maa-ainekset ja kenttä ei ole tukossa - Tiivis umpisäiliö (esim. tyhjennysväli on tasainen ja useamman kerran vuodessa) ja asianmukainen käsittely pesuvesille - Jos järjestelmä on rakennettu ilman lupaa, mainitaan lupatarve lisätietoihin
	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Jätevesimäärä on nykyisellään vähäinen <ul style="list-style-type: none"> - Kantovesi (ei vesikalusteita) ja kuivakäymälä - Pesuvesi lämmitetään padassa, ei suihkua - Jos rajatapaus, onko vedenkäyttö vähäistä, rasti punaiseen ja lisätietoihin ohje, että täytyy varmistaa kunnan kanta ☐ Kiinteistö on vapautettu jätevesisaneerauksesta ikävapautukseen perustuen <ul style="list-style-type: none"> - kiinteistöllä asuva (t) omistaja(t) on täyttänyt 68 vuotta 9.3.2011 mennessä. - Jos omistajista osa asuu muualla tai ovat nuorempia, ohjeistetaan lykkäyksenhakumahdollisuudesta ja kirjoitetaan lisätietoihin perustelut, miksi ei ole oikeutettu ikävapautukseen

Lisätiedot/ohjeet

Jos uusittava kokonaan (punainen):

- Ohjeistusta rakennushankkeen aloittamisesta (yhteydenotto kuntaan, suunnittelijan hankkiminen, toimenpidelupa/-ilmoitus)

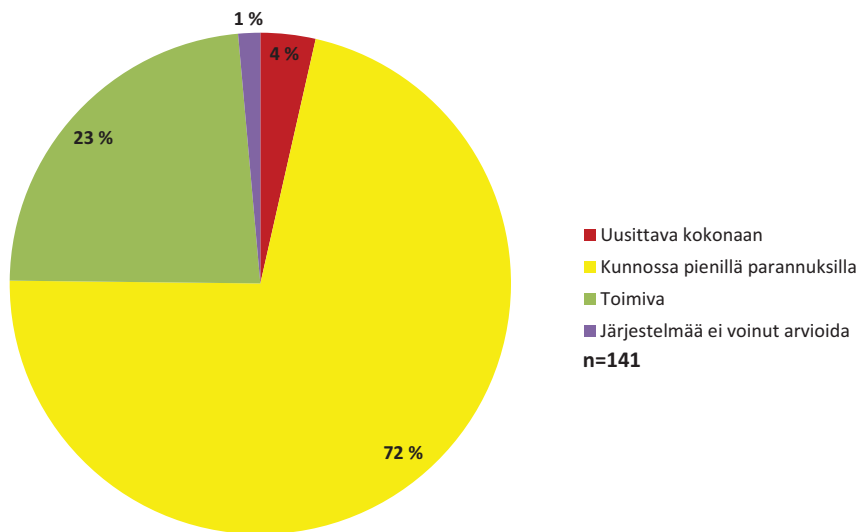
Jos asetuksen mukainen järjestelmä (vihreä):

- Ohjeita hoito- ja huoltotoimista; tuuletusputkien korjaaminen (suojahattu puuttuu, putket vinossa, putki katkennut jne.), kasvien poisto kentän päältä/läheisyydestä
- Lietteen laskeutuvuuskokeen tekemisen ohjeistus ja purkupaikan seuranta

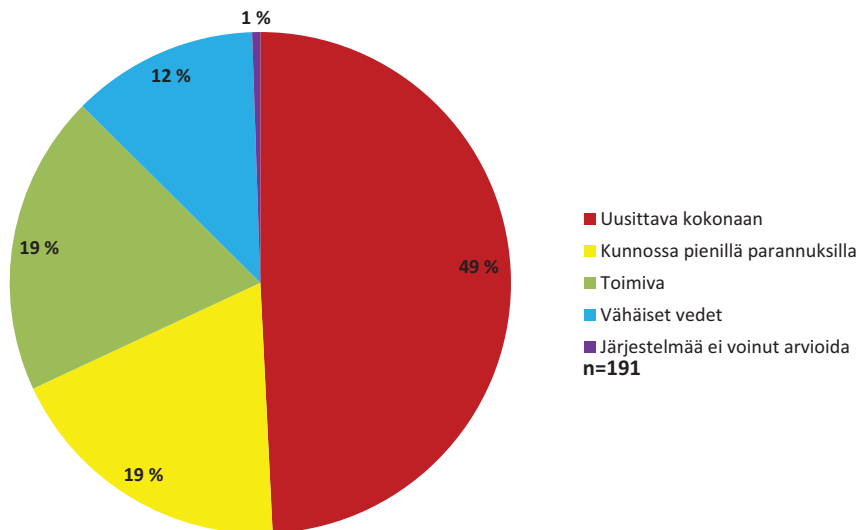
Vähäiset vesimäärät:

- Vaikka kyseessä on vain vähäiset vedet, jotain parannustarpeita voi olla. Ohjeet parannustoimista kirjoitetaan lisätietoihin.

Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen jätevesijärjestelmien saneeraustarpeesta

Neuvojen arvio erillisviemäröityjen kiinteistöjen pelkkien mustien vesien käsittelyjärjestelmien uusimistarpeesta.

Neuvojen arvio pelkkien pesuvesien käsittelyjärjestelmien uusimistarpeesta.

Yhteenveto kiinteistöjen nykyisistä jätevesijärjestelmistä

Luokittelu Suomen ympäristökeskuksen pohjalle

Neuvontakäyntejä tehtiin 31.8.2015 mennessä yhteensä 688 kpl (toteuma 60 %)

Huom! Yhteenvedosta puuttuu 7 erikoiskohdetta (varasto, majoitustoiminta, asumaton yms.)

Järjestelmä, jossa kaikki jätevedet käsitellään yhdessä (sis. vesi-wc)

	Vakituinen asutus KPL kiinteistöjä	Vapaa-ajan asutus KPL kiinteistöjä
Saostussäiliö (1, 2 tai 3-osastoinen), joiden jälkeen ei muuta käsittelyä	252	11
Muu (järjestelmä joka ei ole riittävä)	30	2
Järjestelmä riittämätön - yhteensä	282	13
Vanha maaperäkäsittely	47	2
Muu (pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu)	18	1
Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	65	3
Toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	55	0
Toimiva ja riittävä laitepuhdistamo	33	1
Kaikki jätevedet umpisäiliöön	3	0
Muu (järjestelmä kunnossa)		1
Järjestelmä kunnossa - yhteensä	91	2
Neuvottuja kiinteistöjä	438	18
Ikävapautettujen kiinteistöjen määrä	43	-
Yhteensä	438	18

Järjestelmä, jossa wc-vedet ja muut jätevedet käsitellään erikseen tai wc-vesiä ei ole

	Vakituinen asutus KPL kiinteistöjä	Vapaa-ajan asutus KPL kiinteistöjä
Järjestelmä riittämätön - yhteensä	95	8
Pieniä toimenpiteitä vaativa tai vanheneva ratkaisu - yhteensä	49	4
Umpisäiliö + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	18	2
Umpisäiliö + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	2	0
Umpisäiliö + muu riittävä käsittely	0	0
Kuivakäymä + toimiva ja riittävä maaperäkäsittely	2	0
Kuivakäymä + toimiva ja riittävä laitepuhdistamo (harmaavesisuodatin)	0	2
Kuivakäymälä + muu riittävä käsittely	0	0
Muu (järjestelmä kunnossa)	1	0
Järjestelmä kunnossa - yhteensä	23	4
Jäteveden määrä vähäinen - yhteensä	23	19
Neuvottuja kiinteistöjä	190	35
Ikävapautetut kiinteistöt	19	-
Yhteensä	190	35